Dit document vormt slechts een documentatiehulpmiddel en verschijnt buiten de verantwoordelijkheid van de instellingen

►B ►C1 **UITVOERINGSBESLUIT VAN DE RAAD**

van 17 mei 2011

tot verlening van financiële bijstand van de Unie aan Portugal ◄

(2011/344/EU)

(PB L 159 van 17.6.2011, blz. 88)

Gewijzigd bij:

		Publicatieblad		
		nr.	blz.	datum
►M1	Uitvoeringsbesluit 2011/541/EU van de Raad van 2 september 2011	L 240	8	16.9.2011
►M2	Uitvoeringsbesluit 2011/683/EU van de Raad van 11 oktober 2011	L 269	32	14.10.2011
►M3	Uitvoeringsbesluit 2012/92/EU van de Raad van 14 december 2011	L 46	40	17.2.2012
►M4	Uitvoeringsbesluit 2012/224/EU van de Raad van 29 maart 2012	L 115	21	27.4.2012
►M5	Uitvoeringsbesluit 2012/409/EU van de Raad van 10 juli 2012	L 192	12	20.7.2012
►M6	Uitvoeringsbesluit 2012/658/EU van de Raad van 9 oktober 2012	L 295	14	25.10.2012
►M7	Uitvoeringsbesluit 2013/64/EU van de Raad van 20 december 2012	L 26	30	26.1.2013
►M8	Uitvoeringsbesluit 2013/323/EU van de Raad van 21 juni 2013	L 175	47	27.6.2013

Gerectificeerd bij:

►C1	Rectificatie PB L 178 van 10.7.2012, blz. 15 (2011/344/EU)

▼B
▼C1

UITVOERINGSBESLUIT VAN DE RAAD

van 17 mei 2011

tot verlening van financiële bijstand van de Unie aan Portugal

▼B

(2011/344/EU)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,

Gezien Verordening (EU) nr. 407/2010 van de Raad van 11 mei 2010 houdende instelling van een Europees financieel stabilisatiemechanisme ([1]), en met name artikel 3, lid 2,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Overwegende hetgeen volgt:

(1) Portugal is onlangs onder toenemende druk komen te staan op de financiële markten waardoor toenemende bezorgdheid is ontstaan over de houdbaarheid van zijn overheidsfinanciën. De heersende crisis heeft ook dramatische gevolgen gehad voor de overheidsfinanciën, hetgeen uiteindelijk tot een forse toename van de spreads op overheidspapier heeft geleid. Doordat ratingbureaus de ratings voor Portugese obligaties herhaaldelijk naar beneden hebben bijgesteld, was het land niet langer in staat zich te herfinancieren tegen tarieven die verenigbaar waren met de budgettaire houdbaarheid op lange termijn. Tegelijkertijd werd de banksector, die sterk op externe financiering, in het bijzonder in de eurozone, is aangewezen, steeds meer van internationale marktfinanciering afgesneden.

(2) In het licht van deze ernstige economische en financiële verstoringen als gevolg van buitengewone omstandigheden die de overheid niet kan beheersen, heeft Portugal op 7 april 2011 officieel om financiële bijstand van de Europese Unie, de lidstaten die de euro als munt hebben en het Internationaal Monetair Fonds („IMF”) verzocht ter ondersteuning van een beleidsprogramma dat erop gericht is het vertrouwen te herstellen, de economie wederom op een duurzaam groeipad te brengen, en de financiële stabiliteit in Portugal, de eurozone en de Unie te vrijwaren. Op 3 mei 2011 is overeenstemming bereikt tussen de regering en de gezamenlijke Commissie/IMF/ECB-delegatie over een veelomvattend driejarig beleidsprogramma voor de periode tot en met medio 2014, dat in een memorandum betreffende het economische en financiële beleid en in een memorandum van overeenstemming betreffende specifieke economische beleidsvoorwaarden dient te worden vastgelegd. Dit beleidsprogramma kon op de steun van de grootste twee oppositiepartijen rekenen.

([1]) PB L 118 van 12.5.2010, blz. 1.

▼B

(3) Met dit ontwerp van economisch en financieel aanpassingsprogramma („het programma”) dat Portugal bij de Commissie en de Raad heeft ingediend, wordt beoogd het vertrouwen in de overheid en de banksector te herstellen en de groei en de werkgelegenheid te ondersteunen. Om deze doelstellingen te verwezenlijken, wordt op drie fronten een veelomvattend optreden gepland. Ten eerste zouden diepgaande en versneld doorgevoerde structurele hervormingen plaatsvinden om de potentiële groei naar een hoger peil te tillen, banen te scheppen en het concurrentievermogen te verbeteren (onder meer via een „fiscale devaluatie”). Het programma voorziet met name in hervormingen van de arbeidsmarkt, het rechtssysteem, de netwerkindustrieën, de woningbouw en de dienstensector met als doel het groeipotentieel van de economie te versterken, het concurrentievermogen te verbeteren en de economische aanpassing te faciliteren. Ten tweede is een geloofwaardige en evenwichtige budgettaire consolidatiestrategie geformuleerd, die stoelt op structurele begrotingsmaatregelen en op een beter budgettair toezicht op publiek-private partnerschappen (PPP's) en staatsbedrijven, en waarmee wordt beoogd de brutoschuldquote van de overheid op middellange termijn op een sterk neerwaarts pad te brengen. De autoriteiten hebben zich ertoe verbonden het tekort terug te dringen tot 3 % van het bbp in 2013. Ten derde is een strategie voor de financiële sector geformuleerd die op herkapitalisatie en het terugdraaien van de hefboomwerking (deleveraging) is gebaseerd en waarbij er inspanningen zullen worden geleverd om de financiële sector tegen een onordelijke afbouw van de schuldhefboom te beschermen met behulp van marktconforme mechanismen die met back-up faciliteiten worden ondersteund.

(4) Volgens de huidige Commissieprognoses voor de nominale bbp-groei (– 1,2 % in 2011, – 0,5 % in 2012, 2,5 % in 2013 en 3,9 % in 2014) zouden de begrotingsdoelstellingen resulteren in een schuldquote van 101,7 % in 2011, 107,4 % in 2012, 108,6 % in 2013 en 107,6 % in 2014. De schuldquote zou derhalve in 2013 worden gestabiliseerd en daarna op een neerwaarts pad worden gebracht, mits verdere vorderingen worden gemaakt bij de tekortreductie. De schulddynamiek wordt beïnvloed door diverse transacties „onder de streep”, die naar verwachting een verhogend effect op de schuldquote zullen sorteren van 1¾ procentpunten van het bbp in 2011 en ¾ procentpunt per jaar in 2012, 2013 en 2014. Deze transacties omvatten aanzienlijke aankopen van financiële activa, met name voor een mogelijke herkapitalisatie van banken en financiering van staatsbedrijven, ter grootte van ½ % van het bbp per jaar tussen 2011 en 2014. Daartegenover staat dat privatiseringsopbrengsten ter waarde van in totaal ongeveer 3 % van het bbp tot en met 2013 de inspanningen tot vermindering van de schuld zullen ondersteunen.

(5) De Commissie is in overleg met de Europese Centrale Bank (ECB) en samen met het IMF tot de slotsom gekomen dat Portugal in de periode tussen juni 2011 en medio 2014 behoefte heeft aan een totaal financieringsbedrag ter waarde van 78 miljard EUR (78 000 miljoen). Ondanks de aanzienlijke budgettaire aanpassingsinspanning kan het financieringstekort van de overheid tijdens de programmaperiode oplopen tot 63 miljard EUR. Daarbij wordt er van uitgegaan dat Portugal tot de eerste helft van 2013 geen toegang zal hebben tot de markt voor schuldpapier op middellange en lange termijn. Aangenomen wordt dat Portugal een deel van zijn bestaande kortlopende schuld zal kunnen doorrollen, terwijl het programma bovendien voorziet in een financieringsbuffer in geval van onverwachte afwijkingen van het door de Commissie gehanteerde referentiescenario voor de financiering. Portugal wordt aangespoord om zijn financiële marktoperaties te handhaven en aan te passen waarbij

▼B

wordt gestreefd naar het ontwikkelen van markttoegang en vertrouwen. Volgens de in het programma geschetste strategie voor de financiële sector waarmee wordt beoogd het vertrouwen in het Portugese bankwezen op duurzame wijze te herstellen, moeten bankgroepen hun core tier 1-ratio optrekken tot 9 % tegen eind 2011 en tot 10 % tegen eind 2012, en die vervolgens handhaven. Het programma voorziet in een steunregeling voor de banksector ter grootte van ten hoogste 12 miljard EUR die moet dienen om het nodige kapitaal te verstrekken ingeval geen marktconforme oplossingen kunnen worden gevonden. De feitelijke financieringsbehoeften kunnen evenwel aanzienlijk lager liggen, vooral indien de marktvoorwaarden aanzienlijk verbeteren en er zich tijdens de programmaperiode geen grote onverwachte bankverliezen voordoen.

(6) Het programma zou worden gefinancierd met bijdragen uit externe bronnen. De bijstand van de Unie aan Portugal in het kader van het bij Verordening (EU) nr. 407/2010 ingestelde Europees financieel stabilisatiemechanisme (EFSM) in combinatie met bijdragen uit de Europese Faciliteit voor financiële stabiliteit zou ten hoogste 52 miljard EUR belopen. Daarnaast heeft Portugal het IMF om een lening van 23,742 miljard SDR (of circa 26 miljard EUR omgerekend tegen de wisselkoers van 5 mei 2011) verzocht in het kader van een uitgebreide Fondsfaciliteit. De EFSM-bijstand moet worden verleend tegen soortgelijke voorwaarden als die welke door het IMF worden gesteld. De financiële bijstand van de Unie moet door de Commissie worden beheerd.

(7) De Raad dient het economische beleid van Portugal periodiek aan een evaluatie te onderwerpen.

(8) De concrete economische beleidsvoorwaarden die met Portugal zijn afgesproken, dienen in een memorandum van overeenstemming betreffende specifieke economische beleidsvoorwaarden („memorandum van overeenstemming”) te worden vastgelegd. De nadere financiële voorwaarden moeten in een leningsovereenkomst worden vastgelegd.

(9) De Commissie dient, in overleg met de ECB, op gezette tijden door middel van bezoeken ter plaatse en regelmatige verslaggeving door de Portugese autoriteiten na te gaan of wordt voldaan aan de economische beleidsvoorwaarden die aan de bijstand verbonden zijn.

(10) Gedurende de hele uitvoering van het programma dient de Commissie op specifieke gebieden aanvullend beleidsadvies te verstrekken en technische bijstand te verlenen.

(11) De operaties die de financiële bijstand van de Unie helpt financieren, moeten verenigbaar zijn met het beleid van de Unie en stroken met de uniale wetgeving. Interventies ter ondersteuning van financiële instellingen moeten in overeenstemming zijn met de uniale mededingingsregels.

(12) De bijstand moet worden verleend met het oog op de ondersteuning van een succesvolle tenuitvoerlegging van het programma,

HEEFT HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

Artikel 1

▼M8

1. De Unie stelt Portugal een lening van maximaal 26 miljard EUR met een gemiddelde maximumlooptijd van 19,5 jaar ter beschikking. De looptijd van afzonderlijke tranches van de leenfaciliteit kan ten hoogste 30 jaar bedragen.

▼B

2. De financiële bijstand wordt gedurende een periode van drie jaar beschikbaar gesteld, en wel met ingang van de eerste dag na de inwerkingtreding van dit besluit.

▼M1

3. De Commissie stelt de financiële bijstand van de Unie aan Portugal beschikbaar in maximaal 14 tranches. Een tranche kan in één of meer deeltranches worden uitbetaald. De looptijden van de deeltranches in het kader van de eerste en de tweede tranche kunnen langer zijn dan de in lid 1 bedoelde maximale gemiddelde looptijd. In dergelijke gevallen worden de looptijden van verdere deeltranches zodanig vastgesteld dat de in lid 1 bedoelde maximale gemiddelde looptijd wordt bereikt als alle tranches zijn uitgekeerd.

▼B

4. De vrijgave van de eerste tranche hangt af van de inwerkingtreding van de leningsovereenkomst en het memorandum van overeenstemming. De vrijgave van de volgende tranches wordt afhankelijk gesteld van een gunstige beoordeling door de Commissie, in overleg met de ECB, van Portugals naleving van de in dit besluit en het memorandum van overeenstemming opgenomen algemene economische beleidsvoorwaarden.

▼M2

5. Portugal betaalt de financieringskosten van de Unie voor elke tranche.

▼B

6. Daarnaast komen de in artikel 7 van Verordening (EU) nr. 407/2010 bedoelde kosten voor rekening van Portugal.

7. Een voorzichtig gebruik van renteswaps met tegenpartijen die de hoogste kredietwaardigheid bezitten, en het van tevoren opnemen van leningen zijn toegestaan indien dit nodig is om de lening te financieren.

8. De Commissie beslist over de omvang en vrijgave van verdere tranches. De Commissie beslist over de omvang van de deeltranches.

▼M8

9. Op verzoek van Portugal kan de Commissie de looptijd van een termijn of een tranche verlengen, op voorwaarde dat de in lid 1 vastgestelde gemiddelde maximumlooptijd in acht wordt genomen. Hiertoe kan de Commissie overgaan tot de herfinanciering van het geheel of een deel van haar lening. Alle vooraf opgenomen bedragen worden gestort op een rekening bij de ECB die de Commissie heeft geopend voor het beheer van de financiële bijstand.

▼B

Artikel 2

1. De Commissie beheert de bijstand op een wijze die aansluit bij de verbintenissen van Portugal.

2. De Commissie komt, in overleg met de ECB, met de Portugese autoriteiten de concrete economische beleidsvoorwaarden overeen die overeenkomstig artikel 3 aan de financiële bijstand worden verbonden. Die voorwaarden worden vastgelegd in een door de Commissie en de Portugese autoriteiten te ondertekenen memorandum van overeenstemming dat in overeenstemming is met de verbintenissen als bedoeld in lid 1. De nadere financiële voorwaarden worden vastgelegd in een met de Commissie te sluiten leningsovereenkomst.

▼B

3. De Commissie gaat, in overleg met de ECB, op gezette tijden (minstens driemaandelijks) na of wordt voldaan aan de economische beleidsvoorwaarden die aan de bijstand zijn verbonden, en brengt vóór de uitbetaling van elke tranche verslag uit aan het Economisch en Financieel Comité. Hiertoe werken de Portugese autoriteiten volledig met de Commissie en de ECB samen en stellen hen alle noodzakelijke informatie ter beschikking. De Commissie houdt het Economisch en Financieel Comité op de hoogte van een eventuele herfinanciering van de leningen of een eventuele wijziging van de financiële voorwaarden.

4. Portugal stelt aanvullende consolidatiemaatregelen vast en voert deze uit om de macrofinanciële stabiliteit te waarborgen, mochten dergelijke maatregelen tijdens het bijstandsprogramma noodzakelijk blijken. Vóór de vaststelling van die aanvullende maatregelen winnen de Portugese autoriteiten advies in bij de Commissie en de ECB.

Artikel 3

1. Het door de Portugese autoriteiten opgestelde ontwerp van economisch en financieel aanpassingsprogramma („het programma") wordt hierbij goedgekeurd.

2. Elke tranche na de eerste wordt alleen uitgekeerd bij een bevredigende tenuitvoerlegging van het programma, en meer in het bijzonder van de concrete economische beleidsvoorwaarden die in het memorandum van overeenstemming zijn vastgelegd. Deze omvatten onder meer de maatregelen die in de leden 4 tot en met 8 van dit artikel worden opgesomd.

▼M8

3. Het overheidstekort bedraagt niet meer dan 5,9 % van het bbp in 2011, 5,0 % van het bbp in 2012, 5,5 % van het bbp in 2013 en 4 % van het bbp in 2014. Voor de berekening van dit tekort wordt geen rekening gehouden met de mogelijke budgettaire kosten van maatregelen ter ondersteuning van het bankwezen in de context van de strategie van de Portugese overheid met betrekking tot de financiële sector. De begrotingsconsolidatie wordt verwezenlijkt door middel van kwalitatief hoogwaardige permanente maatregelen, en de gevolgen van consolidatie voor kwetsbare groepen worden tot een minimum beperkt.

4. Portugal stelt de in de leden 5 tot en met 8 beschreven maatregelen vast voordat het aangegeven jaar is verstreken, waarbij de exacte termijnen voor de jaren 2011-2014 in het memorandum van overeenstemming worden gespecificeerd. Portugal staat klaar om bijkomende consolidatiemaatregelen te nemen om gedurende heel de programmaperiode de tekortdoelstellingen te bereiken.

▼B

5. In lijn met de bepalingen van het memorandum van overeenstemming neemt Portugal de volgende maatregelen vóór eind 2011:

▼M3

a) De begrotingstekortdoelstelling voor 2011 wordt bereikt middels een uitzonderlijke maatregel. De verworven activa als gevolg van de overdracht van de pensioenfondsen van de banken aan het sociale-zekerheidsstelsel van de staat worden niet zodanig gebruikt dat de houdbaarheid op lange termijn van de Portugese overheidsfinanciën wordt geschaad.

▼M3

b) Portugal treft maatregelen om het beheer van de overheidsfinanciën te versterken. Portugal voert de in de nieuwe budgettaire kaderwet vervatte maatregelen uit, zoals de opzet van een budgettair middellangetermijnkader en de instelling van een onafhankelijke begrotingsraad. Het begrotingskader op lokaal en op regionaal niveau wordt aanzienlijk verstevigd door met name de voorstelling van de basisopties om de desbetreffende financieringswetten in overeenstemming te brengen met de eisen van de budgettaire kaderwet. Portugal intensiveert de rapportage over en de monitoring van de overheidsfinanciën en versterkt de regels en procedures voor begrotingsuitvoering. De regering bereidt een strategie voor voor de validatie en vereffening van de achterstallige schulden in het kader waarvan een routekaart wordt gepresenteerd waarin wordt beschreven hoe en wanneer het totaalbedrag aan achterstallige schulden zal worden gestabiliseerd en verschillende opties voor de vereffening van de achterstallige schulden worden onderzocht. Wat publiek-private partnerschappen (PPP's) betreft, zal de Portugese regering geen nieuwe PPP's aangaan alvorens de studieresultaten betreffende de bestaande PPP's die in het programma worden beoogd en de voorgestelde institutionele hervormingen beschikbaar worden.

▼M1

c) Portugal gaat door met de versterking van de werking van de arbeidsmarkt door met name maatregelen te nemen die gericht zijn op een hervorming van de wetgeving inzake arbeidsbescherming, op de loonvorming en op een actief arbeidsmarktbeleid.

▼B

d) In de energiesector neemt Portugal maatregelen om de markttoegang te vergemakkelijken, de totstandkoming van de Iberische gasmarkt te bevorderen en de steun- en compensatieregelingen voor de elektriciteitsproductie te herzien. Met betrekking tot andere netwerkindustrieën, en met name vervoer, telecommunicatie en postdiensten, neemt Portugal aanvullende maatregelen ter bevordering van de concurrentie en de flexibiliteit.

▼M3

e) Portugal stelt de economie verder open voor concurrentie. De Portugese regering neemt de nodige maatregelen die ervoor zorgen dat de Portugese centrale overheid of een ander overheidsorgaan in hun hoedanigheid van aandeelhouder geen regelingen treft die het vrije verkeer van kapitaal kunnen belemmeren of van invloed kunnen zijn op de zeggenschap over het management van bedrijven. De nieuwe privatiseringswet eerbiedigt ook de beginselen van het vrije verkeer van kapitaal en verleent of gunt de centrale overheid geen speciale rechten. Het mededingingsrecht wordt herzien om de mededingingsregels sneller en effectiever te kunnen handhaven.

▼B

f) Portugal brengt verbetering in de praktijken en regels voor overheidsopdrachten, hetgeen moet bijdragen tot een concurrerender ondernemingsklimaat en efficiëntere overheidsbestedingen.

▼M1

g) Portugal treft maatregelen om de efficiëntie en houdbaarheid van staatsbedrijven op centraal, regionaal en lokaal niveau te verbeteren. Het stelt een uitgebreid strategisch document over staatsbedrijven op waarin de tariefstructuur en de dienstverlening tegen het licht worden gehouden, alsmede een plan om de financieringsbehoefte vanaf 2012 te beperken. Portugal voert de huidige plannen om de operationele kosten van centraleoverheidsbedrijven buiten de gezondheidszorg met gemiddeld ten minste 15 % te verlagen, uit en stelt een vergelijkbaar plan op voor dergelijke bedrijven van de regionale en de lokale overheid.

▼M3

h) Portugal bereidt met het autonoom gebied Madeira een financiële regeling voor die in overeenstemming is met het programma. Totdat er over deze regeling en de uitvoering ervan in de begroting van het autonoom gebied Madeira een akkoord is, volgt Portugal nauwlettend de uitvoering van de begroting van het autonoom gebied Madeira, blijft het de overdrachten van de staat aan de regering van het autonoom gebied Madeira opschorten en honoreert het geen nieuwe commerciële of financiële schulden of waarborgen van de regering van het autonoom gebied Madeira en de staatsbedrijven ervan meer die niet door het ministerie van Financiën zijn goedgekeurd.

▼M6

6. In lijn met de bepalingen van het memorandum van overeenstemming neemt Portugal in de loop van 2012 de volgende maatregelen:

a) in 2012 mag het overheidstekort niet hoger zijn dan 5 % van het bbp. Portugal blijft de budgettaire ontwikkelingen nauwlettend volgen en voert verdere beleidsaanpassingen door om de doelstelling van 2012 te bereiken. Daartoe gaat Portugal over tot: de bevriezing van sommige van de in de begroting voor 2012 opgenomen kredieten voor nog niet aangevatte investeringsprojecten; de verhoging van het zegelrecht voor vastgoed van hoge waarde; het optrekken van de belastingtarieven voor beleggingsopbrengsten; de vervroegde invoering van sommige van de in de begroting voor 2013 opgenomen maatregelen met betrekking tot de sociale uitkeringen; de implementatie van additionele maatregelen die besparingen op de intermediaire consumptie en andere opbrengsten opleveren om de begrotingsdoelstelling voor 2012 te verwezenlijken;

b) Portugal streeft ernaar de uitgaven in 2012 met ten minste 6,8 miljard EUR te verminderen, door middel van onder meer een vermindering van de lonen en werkgelegenheid in de overheidssector; het doorvoeren van kortingen op pensioenuitkeringen; het ondernemen van een ingrijpende reorganisatie van de centrale overheid; het wegwerken van overlappingen en andere inefficiënties; het beperken van de overdrachten aan staatsbedrijven; het reorganiseren en verminderen van het aantal gemeenten en deelgemeenten; het doorvoeren van bezuinigingen op onderwijs en gezondheidszorg; het verminderen van de overdrachten aan regionale en lokale overheden; en het terugschroeven van de kapitaaluitgaven en andere uitgaven, zoals in het programma is beschreven;

c) aan de ontvangstenzijde voert Portugal inkomstenverhogende maatregelen uit ter grootte van ten minste 3 miljard EUR, onder meer door het verbreden van de btw-grondslagen door het aantal vrijstellingen te verminderen en door over te gaan tot een herindeling van de lijsten van goederen en diensten waarvoor verminderde, intermediaire en hogere tarieven gelden; het optrekken van de accijnzen; het verbreden van de grondslag van de vennootschaps- en de personenbelasting door een vermindering van fiscale aftrekposten en speciale regelingen; het gelijktrekken van de fiscale aftrekposten die in het kader van de personenbelasting op pensioenen en inkomen uit arbeid van toepassing zijn; en het hervormen van de vastgoedbelasting door het aantal vrijstellingen aanzienlijk te verminderen. Deze maatregelen worden aangevuld met acties ter bestrijding van belastingontduiking, fiscale fraude en de informele economie;

▼**M6**

d) Portugal blijft maatregelen treffen om het beheer van de overheidsfinanciën te versterken. Portugal voert de in de nieuwe budgettaire kaderwet vervatte maatregelen uit, zoals de opzet van een budgettair middellangetermijnkader. Het lokaal en regionaal begrotingskader wordt aanzienlijk verstevigd door met name de desbetreffende financieringswetten in overeenstemming te brengen met de eisen van de budgettaire kaderwet. Portugal intensiveert de rapportage over en de monitoring van de overheidsfinanciën en versterkt de regels en procedures voor de begrotingsuitvoering. De Portugese regering voert de strategie uit voor de validatie en vereffening van achterstallige schulden en versnelt de implementatie van de wet betreffende de controle op het aangaan van verplichtingen ter voorkoming van het ontstaan van nieuwe betalingsachterstanden. Portugal past het nieuwe wettelijke en institutionele kader voor publiek-private partnerschappen (PPP's) toe. Er worden geen PPP's opgezet voordat het nieuwe kader volledig operationeel is. Op basis van een studie van een internationaal auditkantoor stelt Portugal een gedetailleerd strategisch plan op dat volledig in overeenstemming is met het toepasselijke recht van de Unie, met inbegrip van het recht inzake overheidsopdrachten, en waarmee wordt beoogd aanzienlijke budgettaire besparingen te realiseren en tegelijkertijd de schuldenlast tot een minimum te beperken en de verplichtingen van de overheid duurzaam te reduceren. Portugal neemt een wet aan die de oprichting en werking van staatsbedrijven op centraal, regionaal en lokaal niveau regelt;

e) Portugal gaat over tot de toepassing van de nieuwe wetgeving die voorziet in een reorganisatie en aanzienlijke vermindering van het aantal lokale overheden. Deze veranderingen worden van kracht voor het begin van de volgende lokale verkiezingscyclus. Daarnaast intensiveert Portugal de inspanningen om de overheidssector te stroomlijnen door entiteiten af te slanken en door te zorgen voor een betere taakverdeling op alle overheidsniveaus;

f) Portugal verdiept de hervorming van het inkomstenbeheer door de banden tussen de Autoridade Tributária e Aduaneira en de diensten van de sociale zekerheid voor de inning van ontvangsten te versterken, het aantal gemeentelijke diensten te reduceren en de resterende knelpunten aan te pakken in de regeling voor het aantekenen van beroep tegen de fiscus;

g) Portugal past de financiële regeling met het autonome gebied Madeira (RAM) toe;

h) Portugal treft maatregelen om de efficiëntie en duurzaamheid van staatsbedrijven op centraal, regionaal en lokaal niveau te verbeteren. Portugal onderzoekt mogelijkheden om de zware schuldenlast van staatsbedrijven, met inbegrip van „Parpública”, te beheren en om een verbetering van de marktfinancieringsvoorwaarden te bewerkstelligen. Portugal streeft ernaar uiterlijk aan het einde van 2012 een operationeel evenwicht op sectorniveau te bereiken;

i) Portugal gaat door met de uitvoering van het privatiseringsprogramma. De directe verkoop van de verzekeringstak van Caixa Geral de Depósitos (CGD), Caixa Seguros, is aan de gang;

j) de Portugese regering dient wetsvoorstellen bij het Portugese parlement in om de ontslagvergoedingen gelijk te trekken met het gemiddelde in de Unie van acht tot twaalf dagen per gewerkt jaar en om een compensatiefonds voor ontslagvergoedingen op te zetten;

▼**M6**

k) Portugal bevordert loonontwikkelingen die stroken met het streven om de werkgelegenheidsschepping te stimuleren en het concurrentievermogen van het bedrijfsleven te verbeteren teneinde macro-economische onevenwichtigheden te corrigeren. Tijdens de programmaperiode gaan de minimumlonen pas omhoog als dat in het licht van economische en arbeidsmarktontwikkelingen gerechtvaardigd is. Er worden maatregelen genomen om de zwakke punten in de huidige loononderhandelingsprocessen aan te pakken, zoals wetgeving om de criteria en voorwaarden voor de uitbreiding van collectieve loonovereenkomsten te herdefiniëren en om de sluiting van overeenkomsten op ondernemingsniveau te faciliteren. Tot dan worden de collectieve loonovereenkomsten niet verlengd;

l) Portugal blijft de efficiëntie van het actieve arbeidsmarktbeleid verhogen in het licht van de resultaten van het evaluatieverslag en het actieplan ter verbetering van de werking van de overheidsdienst voor arbeidsvoorziening;

m) Portugal voert de maatregelen uit die zijn vervat in de actieplannen om de kwaliteit van het secundair en het beroepsonderwijs en de beroepsopleiding te verbeteren;

n) de werking van het rechtssysteem wordt verbeterd door de maatregelen uit te voeren die in het kader van het stappenplan voor de justitiële hervorming zijn voorgesteld, alsook door doelgerichte maatregelen te treffen om de gerechtelijke achterstand geleidelijk weg te werken en alternatieve geschillenbeslechting te bevorderen;

o) Portugal stelt zijn economie verder open voor concurrentie. De Portugese regering neemt de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat belemmeringen voor het vrije verkeer van kapitaal niet door eigen toedoen ontstaan, en met name dat de Portugese ministeries of andere overheidsorganen in hun hoedanigheid van aandeelhouder geen regelingen treffen die het vrije verkeer van kapitaal kunnen belemmeren of van invloed kunnen zijn op de zeggenschap over het management van bedrijven. De professionele dienstverlening wordt bevorderd door het kader voor de erkenning van beroepskwalificaties te verbeteren en door onnodige restricties op gereglementeerde beroepen op te heffen. Wat de bouw- en de vastgoedactiviteiten betreft, verlicht Portugal de eisen die gesteld worden aan dienstverleners die vanuit het buitenland opereren, en evalueert het de belemmeringen voor de vestiging van dienstverleners;

p) het mededingings- en regelgevingskader wordt verbeterd. Portugal versterkt de onafhankelijkheid, autonomie en governance van de belangrijkste nationale toezichthoudende autoriteiten. Het voert de mededingingswet uit om de mededingingsregels sneller en effectiever te kunnen handhaven. Het monitort de instroom van nieuwe zaken en brengt verslag uit over de werking van de speciale rechtbank voor mededinging, regelgeving en toezicht;

▼**M6**

q) in de energiesector neemt Portugal maatregelen om de markttoegang te vergemakkelijken en de totstandkoming van de Iberische gasmarkt te bevorderen, en zet het verdere stappen om het derde EU-energiepakket volledig om te zetten. Om de onafhankelijkheid en autonomie van de nationale regelgevende instantie waarin het derde EU-energiepakket voorziet te garanderen, neemt Portugal uiterlijk in het derde kwartaal van 2012 de in juli 2012 met de Commissie, de ECB en het IMF overeengekomen statuten van de nieuwe regelgevende instantie aan en zorgt het land ervoor dat deze statuten vóór het einde van 2012 in werking treden, zodat zij tijdig van kracht zijn voor de liberalisering van de elektriciteits- en gasmarkt. Portugal neemt maatregelen om de steun- en compensatieregelingen voor de elektriciteitsproductie te herzien. Portugal neemt maatregelen om buitensporige huren te verlagen en de tariefschuld uiterlijk in 2020 te elimineren, waarbij het zich richt op de compensatieregelingen voor de stroomgarantie, op de bijzondere regeling (hernieuwbare energie, behalve die waarvoor concessies zijn verleend in het kader van aanbestedingsmechanismen, en warmtekrachtkoppeling) en op de gewone regeling („CMEC's” en „CAE's”);

r) met betrekking tot andere netwerkindustrieën, en met name vervoer, telecommunicatie en postdiensten, neemt Portugal aanvullende maatregelen ter bevordering van de concurrentie en de flexibiliteit;

s) Portugal neemt een aantal maatregelen ter verbetering van de efficiëntie van de regelingen voor de verlening van vergunningen voor ruimtelijke ordening, industriële en commerciële vergunningen en toerismevergunningen. De Portugese regering gaat tevens over tot een analyse en versnelde verwerking van aanvragen van vergunningen voor geplande investeringsprojecten waarvoor een antwoord of een besluit al meer dan 12 maanden uitblijft;

t) Portugal stelt een actieplan op met maatregelen om het bedrijfsleven, en met name het midden- en kleinbedrijf, betere toegang tot financiering en exportmarkten te bieden.

▼**M8**

7. In lijn met de bepalingen van het memorandum van overeenstemming neemt Portugal in de loop van 2013 de volgende maatregelen:

a) in 2013 mag het overheidstekort niet hoger zijn dan 5,5 % van het bbp. De in de begroting van 2013, daaronder begrepen in de uiterlijk einde mei aan het parlement voor te leggen aanvullende begroting opgenomen consolidatiemaatregelen, worden gedurende het hele jaar ten uitvoer gelegd. Inkomstenverhogende maatregelen omvatten een hervorming van de personenbelasting waardoor de belastingstructuur wordt vereenvoudigd, de belastinggrondslag wordt verbreed middels de afschaffing van bepaalde fiscale voordelen en het gemiddelde belastingtarief wordt opgetrokken, onder behoud van de progressiviteit; een verbreding van de grondslag van de vennootschapsbelasting; een verhoging van de accijnzen en van de terugkerende vastgoedbelasting en een buitengewone solidariteitsbijdrage op de pensioenen. Maatregelen om op de uitgaven te bezuinigen zijn onder meer een rationalisering van het overheidsapparaat, het onderwijs, de gezondheidszorg en sociale uitkeringen; een vermindering van de loonmassa door het vast en tijdelijk personeel in te krimpen en de vergoeding voor overwerk te verlagen; een verlaging van de operationele en kapitaaluitgaven van staatsbedrijven; het opnieuw onderhandelen over publiek-private partnerschapscontracten; de vermindering van het intermediaire verbruik bij alle vakdepartementen;

▼**M8**

b) sommige maatregelen die uit de overheidsuitgaventoets voortkomen, worden vervroegd naar 2013. Deze bestaan vooral in een verdere vermindering van de betrekkingen in overheidsdienst door de omzetting van de bijzondere mobiliteitsregeling in een herkwalificatieprogramma, de convergentie van het arbeidsreglement van de publieke en private sector, de verlenging van de werkweek in de overheidssector van 35 tot 40 uur, de verhoging van de ambtenarenbijdragen voor de bijzondere regelingen voor gezondheidszorg en de vermindering van emolumenten. De rationalisatie-inspanningen bij alle vakdepartementen gaan verder dan de oorspronkelijke begrotingsplannen en de sociale uitgaven worden verder gestroomlijnd. Daarnaast moeten de bovengenoemde permanente maatregelen worden aangevuld met tijdelijke maatregelen, die in 2014 door permanente maatregelen moeten worden vervangen, bestaande met name in de overdracht van middelen uit het Cohesiefonds van minder ver gevorderde projecten naar verder gevorderde en een verdere vermindering van de kapitaaluitgaven (programma Polis);

c) bovenop de in de aanvullende begroting opgenomen consolidatiemaatregelen worden alle andere wetgevingswijzigingen en wetgevingsvoorstellen die vereist zijn om de met de toets van de overheidsuitgaven verband houdende hervormingen ten uitvoer te leggen door de regering aangenomen casu quo bij het parlement ingediend uiterlijk aan het einde van de wetgevende zitting medio juli 2013;

d) Portugal gaat door met de uitvoering van zijn privatiseringsprogramma;

e) Portugal coördineert de uitwisseling van informatie op alle overheidsniveaus om de inkomstenprognoses voor de begrotingen van 2014 van de autonome regio's en de lokale overheden te vergemakkelijken;

f) Portugal intensiveert het gebruik van gedeelde diensten in het overheidsapparaat;

g) Portugal brengt het aantal lokale vestigingen van de vakministeries (voor bijv. de belastingen, de sociale zekerheid en justitie) terug door deze samen te voegen in zogeheten „Lojas do Cidadão” (contactpunten voor administratie en voorzieningen) en door de e-overheid verder uit te bouwen gedurende de looptijd van het programma;

h) Portugal gaat door met de reorganisatie en rationalisering van het ziekenhuisnetwerk via een specialisatie, concentratie en afslanking van ziekenhuisdiensten, en via een gezamenlijk beheer en gezamenlijke exploitatie van ziekenhuizen. De uitvoering van het actieplan wordt uiterlijk eind 2013 afgerond;

i) Portugal verricht met de steun van internationaal vermaarde deskundigen en na de goedkeuring van de wijzigingen in de nieuwe stedelijke huurwet nr. 6/2006 en het decreet waarmee de administratieve procedure voor renovaties wordt vereenvoudigd, een diepgaande evaluatie van de werking van de woningmarkt;

▼**M8**

j) Portugal zet een landelijk kadaster op op basis waarvan de baten en lasten van de uitvoering van de stadsplanning in gelijkere mate kunnen worden verdeeld;

k) Portugal belast zich met de tenuitvoerlegging van de in zijn actieplan vastgestelde maatregelen om de kwaliteit van het secundair onderwijs en het beroepsonderwijs en de beroepsopleiding te verbeteren, waarbij met name het beheerinstrument om de resultaten en impacts van het onderwijs- en opleidingsbeleid te analyseren, te monitoren en te beoordelen volledig operationeel wordt gemaakt en de referentieberoepsscholen worden opgericht;

l) Portugal neemt de nog in behandeling zijnde sectorale wijzigingen die nodig zijn voor een volledige omzetting van Richtlijn 2006/123/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 betreffende diensten op de interne markt ([1]), definitief aan;

m) Portugal legt gerichte maatregelen ten uitvoer om de achterstand in de behandeling van handhavingszaken gestaag in te lopen in het kader van het streven om de achterstand in de behandeling van rechtszaken weg te werken;

n) de regering dient bij het parlement de kaderwet voor de voornaamste nationale regelgevende autoriteiten vast om hun volledige onafhankelijkheid en financiële, administratieve en beheersautonomie te waarborgen;

o) Portugal verbetert het ondernemingsklimaat door de nog lopende hervormingen om de administratieve last terug te dringen (volledig operationeel contactpunt als bedoeld in Richtlijn 2006/123/EG en projecten tot afschaffing van vergunningen te voltooien, en door de bestaande vergunningsprocedures, voorschriften en andere administratieve lasten in de economie die de ontwikkeling van economische activiteiten sterk belemmeren, verder te vereenvoudigen;

p) Portugal voltooit de hervorming van het bestuursstelsel voor de havens, daaronder begrepen het grondig onderzoek van de havenexploitatieconcessies;

q) Portugal legt de maatregelen om de werking van het vervoerssysteem te verbeteren, ten uitvoer;

r) Portugal legt de maatregelen om de energietariefschuld af te schaffen en het derde EU-energiepakket volledig om te zetten, ten uitvoer;

s) Portugal zorgt ervoor dat het nieuwe juridische en institutionele PPP-kader wordt toegepast en dat over de PPP-wegcontracten verder wordt onderhandeld in lijn met het door de regering gepresenteerde strategische plan en met de herziening van het regelgevingskader om, inzonderheid in 2013, substantiële budgettaire opbrengsten te verkrijgen;

t) Portugal blijft focussen op maatregelen om belastingfraude en belastingontwijking te bestrijden en naleving door de belastingbetalers te versterken;

u) Portugal voert aanpassingen door van de opzeggingsvergoedingenregeling in overeenstemming met de bepalingen van het memorandum van overeenstemming;

([1]) PB L 376 van 27.12.2006, blz. 36.

▼**M8**

v) Portugal bevordert loonontwikkelingen die stroken met het streven om de werkgelegenheidsschepping te stimuleren en het concurrentievermogen van het bedrijfsleven te verbeteren teneinde macro-economische onevenwichtigheden te corrigeren. Tijdens de programmaperiode gaan de minimumlonen pas omhoog als dat in het licht van economische en arbeidsmarktontwikkelingen gerechtvaardigd is;

w) Portugal blijft de efficiëntie van het actieve arbeidsmarktbeleid verhogen in het licht van de resultaten van het evaluatieverslag en het actieplan ter verbetering van de werking van de overheidsdienst voor arbeidsvoorziening;

8. In 2014 mag het overheidstekort niet hoger zijn dan 4,0 % van het bbp. Om deze doelstelling te bereiken, legt Portugal de uitgavenverminderende maatregelen ten uitvoer die in het kader van de overheidsuitgaventoets zijn opgesteld. In totaal bedragen deze maatregelen 2 % van het bbp in 2014 en omvatten zij de vermindering van de loonmassa die erop gericht is de omvang van het personeelsbestand van de overheidssector te verminderen en de samenstelling ervan naar hogergeschoolde medewerkers toe te wijzigen; verdere convergentie van de arbeidsregels van de overheidssector en de privésector, d.w.z. toename van de arbeidstijd, invoering van een urenreserve, vermindering van vakantierechten; de tenuitvoerlegging van een vrijwillige afvloeiingsregeling en de invoering van een enkele schaal voor lonen en aanvullende betalingen; een vermindering van de huidige verschillen tussen de pensioenregeling van de ambtenaren en het algemene pensioenstelsel; een verhoging van de wettelijke pensioenleeftijd; en - indien strikt noodzakelijk – een progressieve houdbaarheidsbijdrage op pensioenen. Voorts worden de besparingen in het intermediaire verbruik en de uitgavenprogramma's voor alle vakdepartementen opgevoerd. Sommige van de maatregelen kunnen gedeeltelijk of geheel door andere van gelijke omvang en kwaliteit worden vervangen.

9. Teneinde het vertrouwen in de financiële sector te herstellen, streeft Portugal ernaar een toereikend niveau van kapitaal in zijn banksector te behouden en een ordelijk deleveragingproces te waarborgen met naleving van de in het memorandum van overeenstemming vastgestelde termijnen. In dat verband legt Portugal de met de Commissie, de ECB en het IMF overeengekomen strategie voor de Portugese banksector ten uitvoer, zodat de financiële stabiliteit wordt gevrijwaard. Portugal neemt in het bijzonder de volgende maatregelen:

a) de banken adviseren om hun zekerhedenbuffers op houdbare basis te versterken;

b) zorgen voor een evenwichtige en ordelijke deleveraging van de banksector, hetgeen kritiek blijft bij het permanent opheffen van financieringsonevenwichtigheden en verminderen van de afhankelijkheid van Eurosysteem-financiering op middellange termijn. De financierings- en kapitaalsplannen voor banken worden elk kwartaal getoetst;

c) bevorderen van de diversificatie van financieringsalternatieven voor het bedrijfsleven, en met name de kmo's, middels een waaier van maatregelen om hun toegang tot de kapitaalmarkten en exportkredietverzekering te verbeteren;

▼**M8**

d) de stroomlijning van de aan de overheid toebehorende CGD-groep voortzetten;

e) het proces voor het recupereren van de door BPN aan de drie openbare special purpose vehicles overgedragen activa optimaliseren door het beheer van de activa uit te besteden aan een professionele derde met een mandaat om de activa geleidelijk te recupereren; de partij selecteren die met het beheer van de kredieten zal worden belast via een doorlopende aanbestedingsprocedure en bouwt in het mandaat toereikende prikkels in om het recupereren van de activa te maximaliseren en de operationele kosten tot een minimum te beperken; en er voor zorgendat de dochterondernemingen en de activa in de andere twee aan de overheid toebehorende special purpose vehicles tijdig worden afgestoten;

f) op basis van de reeks gepresenteerde voorlopige voorstellen ter bevordering van de diversificatie van financieringsalternatieven voor het bedrijfsleven, oplossingen uitwerken en uitvoeren die het bedrijfsleven financieringsalternatieven voor de traditionele kredieten van banken bieden; de doeltreffendheid beoordelen van door de overheid gewaarborgde exportkredietverzekeringsregelingen met de bedoeling passende, met het recht van de Unie verenigbare maatregelen te nemen om de uitvoer te bevorderen;

g) herstelplannen van banken analyseren en aan het systeem richtsnoeren geven betreffende herstelplannen en afwikkelingsplannen opstellen op basis van door de banken ingediende verslagen. Ervoor zorgen dat de initiële en jaarlijkse financieringsregelingen voor het afwikkelingsfonds worden getroffen; bij de uitvoering van de herstel- en afwikkelingsplannen van de banken voorrang geven aan systeemkritische banken;

h) implementeren van een kader op grond waarvan financiële instellingen tot buitengerechtelijke herstructurering van de schulden van huishoudens kunnen overgaan, zorgen voor een soepele toepassing van het kader voor de herstructurering van de schulden van bedrijven, en uitvoeren van een actieplan om meer bekendheid te geven aan de herstructureringsinstrumenten;

i) kwartaalverslagen opstellen betreffende de tenuitvoerlegging van de nieuwe herstructureringsinstrumenten en een enquête houden bij insolventiestakeholders om informatie in te winnen over de geschiktheid van de bestaande schuldherstructureringsinstrumenten en mogelijke tekorten of bottlenecks, alternatieven verkennen om het succesvolle herstel te vergroten van ondernemingen die tot de PER (de bijzondere revitaliseringsprocedure voor ondernemingen in ernstige financiële nood) en de SIREVE (het herstelsysteem voor ondernemingen middels buitengerechtelijke akkoorden voor ondernemingen in een moeilijke economische situatie of dreigende of feitelijke insolventie) toetreden;

j) de ruimte beoordelen voor verbetering van de prestatie en het bestuur van bestaande door de regering gewaarborgde kredietlijnen, opzetten van een driemaandelijks monitoring- en rapportagemechanisme betreffende de toewijzing van de door de regering gewaarborgde kredietlijnen om de toegang tot financiering voor kmo's te vergemakkelijken; een externe audit houden van het nationale garantiestelsel.

▼**M6**

10. Om te zorgen voor een soepele uitvoering van de programmavoorwaarden en op duurzame wijze bij te dragen tot de correctie van de onevenwichtigheden, verleent de Commissie verder advies en verdere bijstand inzake budgettaire hervormingen, hervormingen van de financiële markten en structurele hervormingen. In het kader van de aan Portugal te verlenen bijstand beoordeelt de Commissie samen met het IMF en in contact met de ECB op gezette tijden hoe doeltreffend de overeengekomen maatregelen zijn en welk economisch en sociaal effect zij sorteren, waarna zij de nodige correcties aanbeveelt om de groei en werkgelegenheidsschepping te bevorderen, de vereiste budgettaire consolidatie te verzekeren en de nadelige sociale gevolgen voor met name de meest kwetsbare delen van de Portugese samenleving tot een minimum te beperken.

▼**B**

Artikel 4

Portugal opent een speciale rekening bij de Bank van Portugal voor het beheer van de financiële bijstand van de Unie.

Artikel 5

Dit besluit is gericht tot de Portugese Republiek.

Artikel 6

Dit besluit wordt bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.